

Per.
Lat
020

Prodit Budapestini, I. Verpeléti-út 22. decies in anno.
Pretium praesolvendi annum 4 pengő 80 fillér.

Megjelenik Budapesten, I. Verpeléti-út 22. tizszer egy
évben. Előfizetési ára évi 4 pengő 80 fillér.

Die¹ nativitatis¹ Domini Nostri.

Hodie natus est Salvator et Redemptor generis humani. Diem festum agit caelum; ingens angelorum multitudo devolat in terram magna voce cantans: «Gloria in excelsis Deo!» Caelum inflammatur, stellae eius splendent et e radiis fulgentibus velum² argenteum² explicatur³ et in antrum Bethlehem demittitur. Respirat natura, gaudent silva, campus, frutex et frons: natus est dux animarum, Messias hominum: Iesus Christus.

Adventum Salvatoris multa annorum milia antecederant. Quod tempus quam triste ac lugubre erat! Genus humanum voluptatibus corporis erat subiectum; animi omnium inhumanitate frigidi torpescerant. Tempora minus minusque ferenda fiebant: vitam veram ac sinceram⁴ deesse sibi homines sentiebant. Graves et acerbi

gemitus ad caelum ferebantur. Iamque querela hominum flebilis in desperationem est mutata, cum sanctae illius noctis «Gloria» triumphans totum orbem personavit.

Benignitas et caritas⁵ Domini erga nos profecto magna est. Nam filium dedit nobis unigenitum, qui ipse est vita vera quique nominis sui gloria, comitate⁶ et caritate orbem terrarum implevit. «Re vera Deus misit Eum; Ipse est apostolus noster. Ante Eum longus ordo prophetarum venerat ad nos, sed multi eorum missionem⁷ subterfugientes⁸ dixerunt: 'Puer sum, noli me mittere'. At ille puer non reluctabatur...⁹ Agnovit Dei voluntatem: recuperandum servandum-

¹ születésnap ² ézüstös fátyol ³ kifejlik ⁴ őszinte
⁵ szeretet ⁶ gyöngédség ⁷ küldetés ⁸ kivonja magát
⁹ vonakodik.

que esse genus humanum.» (O. Prohászka.)
Die nativitatis Domini abundant¹⁰ nostra pectora laetitia dulcique gaudio, quia vere natus est Salvator mundi, qui nos e tenebris in lucem revocavit cuiusque ope vitam divinam vivere possumus. Faciamus hoc! Et tunc adveniet regnum Dei et pax aeterna.

Ioannes Jeney.

¹⁰ áradozzék lelkünk.

Peregrinationes et rusticationes Austriacae. (1.)

Scriptis Carolus Ács.

Brumalibus¹ iam diebus in conclave compactus² igni in fornace³ acre⁴ crepitanti⁵ assidens de aestivae peregrinationis voluptatibus somniabam, iam praesentiebam quas mihi Alpinarum nivium, saltuum et vallium lustratio⁶ esset allatura, quamque utile ac salutare⁷ futurum esset post docendi improbos⁸ labores operososque⁹ in sole et puro praealtorum montium aëre vires enervatas corporis reficere animoque languenti vitalem¹⁰ infundere vigorem;¹¹ vere vero appe-

tente «iam mens praetrepidans avet vagari, iam laeti studio¹² pedes vigescunt».¹³ (Cattull. XLVI. 7, 8.)

Quas autem hieme praeceperam, deo iuvante cumulationes et prolixiores,¹⁴ quam speraveram, contigerunt voluptates. Mense Maio iam habui statutum cum animo ac deliberatum, ut superiore anno, sic hac aestate cum uxore ac filio iter in Austriam facere omniumque primum cataractas¹⁵ Krimmlenses mihi saepe laudatas visere. Budapestino igitur profecti curru¹⁶ vapore¹⁶ acto¹⁶ Graecium (Graz) advecti sumus. In rebus, quae ibi visendae¹⁷ essent, contemplandis biduo consumpto ad cataractas Krimmlenses per vallem Anisi¹⁸ et fluvii Salzach vecti a. d. V. Non. Jul. pervenimus. Cum serum¹⁹ diei esset, etiam de via fessi ac lassii²⁰ in hospitium²¹ publicum²¹ devertimus.²² Commodum in lectis decubueramus, cum murmure cataractae ex longinquo lentescenti²³ sopiti ob-

¹ téli ² szorulva ³ kályha ⁴ élénken ⁵ pattogó
⁶ kóborlás ⁷ egészséges ⁸ kemény ⁹ fáradságos
¹⁰ éltető ¹¹ erő ¹² utazási vágy ¹³ erőre kap ¹⁴ teljesebben
¹⁵ vizesés ¹⁶ vonat ¹⁷ nevezetesség ¹⁸ Ens
¹⁹ későre járt az idő ²⁰ elnehezdedve ²¹ szálloda
²² meg szállni ²³ elhalkuló.

Lingua gulosa¹ et garrula² — damnosa.³

Pullus⁴ gallinaceus⁴ uvas ligurriebat.⁵ Cui vulpes obviam venit dixitque: «Si comesis clausis oculis, dulciores fore sapies⁶ racemos».⁷ Credulus oculos clausit denuo adersurus,⁸ dum vulpes rostro⁹ ingurgitat¹⁰ rictuque praedam tenens in fugam sese confert. Mox, cum in arbustum castanearum intrarit, pullus: «Fac dicas — inquit — ,quam pulchrae castaneae!» Vulpes prae gaudio captae praedae nihil¹¹ suspecta: ¹¹ «Quam pulchrae castaneae» — exclamat. Pullus: «At altius succlama: ,Quam pulchrae castaneae!» Iterum illa voce altiore: «Quam pulchrae castaneae!» Hiante¹² clamantis rictu en! pullum alas explicare¹³ et in arborem subvolare ...

Tum vulpes: «Exsecranda¹⁴ gallina!» sursum latrat, «qua suadente garrierim¹⁵ sine causa!» Pullus desuper: «Quinimmo¹⁶ tu, cuius causa dormierim sine somno!»

J. H. Salisburgi.

Tres fratres.

Senex rusticus inquilinus¹⁷ tres filios habebat. Eo testamento filiis domum hortumque legavit,¹⁸ ut in domo bona pace unā habitarent et maximus natu hortum coleret, medius custodiret, minimus fruges in propinquo oppido venderet.

Tres fratres mortuo patre sine cura atque egestate in bona concordia vixerunt. Sed maximus mox aegritudine¹⁹ captus ita musitavit: ²⁰

— Quid? egone sudem,²¹ dum fratres mei otiantur?²²

¹ torkos ² fecsegő, locsogó ³ bajt hozó ⁴ csirke
⁵ torkoskodik ⁶ ízűnek találod ⁷ szőlőszem ⁸ csipeget
⁹ száj ¹⁰ bekap ¹¹ gyanútlanul ¹² kitát ¹³ kibont
¹⁴ átkozott ¹⁵ fecseg ¹⁶ sőt éppen, sőt inkább
¹⁷ bérülő ¹⁸ hagyományoz ¹⁹ bú ²⁰ mormog ²¹ izzad
²² henyél.

dormivimus. Mane quiete nocturna refecti et roborati tempestate serena ad cataractas visendas nos contulimus.

Iam procul, qua abietes densae atque nigrae rarescentes²⁴ patent, effulsit ex alto decidentium aquarum²⁵ tractus²⁵ sole clarescente²⁶ niveo colore albescens. Atque quo magis appropinquabamus, eo maiore vi et impetu ad aures accidebat cataractae sonitus. Cum vero iuxta astitissemus, ingenti aquarum fragore paene obsurduimus.²⁷ Aquae e rupibus praepeti²⁸ velocitate desilientes inter saxa exesa²⁹ et diffissa³⁰ aestuantes³¹ et rapido vertice volventes cum deorsum³² feruntur, per aërem guttatim³³ dif-

Cataractae Krimmlenses.

fusi³⁴ aspergine³⁵ rorant,³⁶ impluunt variisque

— Ne hoc mihi dicas — ait medius; — quid est acerbius, quam noctu nos ipsos fatigare, cum alii dormiunt?

— Sed quid est mordacius²³ — clamat minimus, — quam cum hominibus laborare?²⁴

Vobis tantum corpus, mihi etiam animus maceratur.²⁵

Ita inter fratres discordia oritur, vere²⁶ hortus manet incultus pro bonis frugibus herbas fert inutiles, poma²⁷ incustodita diripiuntur: in felici domo patris apparet egestas.

Tum senex pagi²⁸ sacerdos visit fratres pessumdatos²⁹ et cum condicionem³⁰ eorum cognovisset, sic eos vituperavit:³¹

— Ubi est, o stulti, in vita aegritudo aut gaudium, malum aut voluptas aequaliter inter homines divisa? Suam perdit felicitatem, qui propriam calamitatem considerans oculos in aliena gaudia coniicit. Tum modo, filii, querimini, si malum vires vestras superat.

Valentinus Fehér.

²³ emésztő ²⁴ vesződik ²⁵ gyötör ²⁶ tavasszal
²⁷ gyümölcs ²⁸ falu ²⁹ tönkrement ³⁰ helyzet
³¹ korhol.

arcus³⁷ caelestis³⁷ coloribus coruscant,³⁸ nitescunt.³⁹

Aquae Krimmlenses oriuntur ex montis 3505 metra alti, in terra Salisburgensi siti, qui Dreiherrenspitz vocatur nivibus et glacie ad 1535 metra altitudinem devexis.⁴⁰ Inde cum summa celeritate deferuntur in altitudinem 383 metrorum, unde per tres gradus declives⁴¹ aquarum ingens moles in arcum⁴² sinuata⁴² in profundum cum horrisono⁴³ fragore devoluta fluvium efficit Ache, qui per vallem Krimmlensem praecipiti cursu in alveo saxoso ruens ac sonans in Salzach infunditur. Cataractas postquam aliquot dies, ut hoc miraculo naturae

penitus perfrueremur, undique circumivimus, decimo tandem die denuo nos in viam dedimus et deverticulo⁴⁴ facto curru vaporis vi acto iuxta Oenum⁴⁵ vecti in oppidum Kufstein iam dudum visere gestientes⁴⁶ advenimus.

Ad numerum proximum.

²⁴ ritkuló ²⁵ vizsáv ²⁶ verőfényes ²⁷ megsiketül
²⁸ száguldó ²⁹ kivájt ³⁰ hasadásos ³¹ kavarogva
³² lefelé ³³ cseppenkint ³⁴ szétfecsenve ³⁵ esőcseppek
³⁶ harmatoz ³⁷ szivárvány ³⁸ csillog ³⁹ tündöklök
⁴⁰ lenyúló ⁴¹ lejtős ⁴² ív alakban ⁴³ borzalmas
⁴⁴ kitérő ⁴⁵ Inn ⁴⁶ óhajjt.

EXEMPLA CLARORUM VIRORUM

Veteranus quidam, cum dies ei dicta esset, accessit in publico ad Augustum eumque rogavit, ut sibi adesset. Ille advocatum e comitatu elegit. Veteranus ingenti voce exclamavit: «At ego, Caesar, in Actiaco bello non quaesivi vicarium, sed ipse pro te pugnavi». Et cicatrices detexit. Erubuit Augustus venitque in advocationem, Macrobius.

Traianus.

(53—117 p. Chr. n.)

Imperium Romanum Traiano imperatore (98 — 117.) maximum fuisse constat. Itaque operae pretium est paucis exponere, qui vir ille fuerit, qui Hungariae integrae partem orientalem, Transsylvaniam, Traianis temporibus Daciam nominatam in provinciae Romanae formam redegit.

M. Ulpius Traianus oriundus ex Hispania, Italicae, in urbe a Scipione condita anno LIII. p. Chr. n. natus est. Primus imperator Romanorum fuit, cui non Italia locus natalis obvenit.¹ Iam puer admodum patre duce adversus Parthos dimicabat, propter quod Parthica lauro gloriam patris auxisse dicitur. Sub Domitiano ad Rhenum flumen adversus Gallos militabat. At Transrhenanam regionem ditioni² suae subiicere finesque imperii usque ad Albim flumen extendere, — quod ei principio propositum erat, — non contigit ei.³ Nihilominus propter virtutes bellicas omnium animos in se convertit et Nerva imperator successorem⁴ eum adoptione sibi elegit. Per stipendia cognovit decem mores gentium, regionum situs, opportunitates locorum et diversam aquarum caelique temperiem,⁵ ut perdiscere posset penitus, quae imperator praecipere deberet. Etiam commilitones penitus cognovit, quos prope omnes nomine appellavit ac singulorum fortia facta commemoravit.

Praeterea etiam moderatio Traiani est praedicanda, quod innutritus⁶ bellicis laudibus pacem amavit nec ex omni occasione quaesivit triumphos. Bella nec timebat nec provocabat.

Tot tantisque meritis imperator Nerva optimum atque dignissimum elegit, qui sibi in administrando imperio succederet. Nerva mortuo cum civium desideria eum revocassent Romam amoremque castrorum superasset caritas patriae, adventum eius non pater quisquam, non maritus expavit: *affectedata⁷ aliis castitas Traiano ingenua et innata fuit.* (Plinius.)

Primo statim adventu sibi Romanorum animum conciliavit: gladio enim praefecto praetorianorum tradito: *«En accipe — in-*

quit — hunc gladium, quo si iuste imperaverim, pro me utaris, sin male, adversus me».

Traiani aetate gloriam Dacorum viresque imperio Romano periculosas fieri coepisse satis notum est. Tacitus Dacos etiam barbaris nationibus formidini fuisse dicit. In libro enim, qui «Germania» inscribitur, haec legimus: «Germania omnis a Gallis Raetisque et Pannoniis Rheno et Danuvio fluminibus, a Sarmatis Dacisque metu separatur». Quo metu Dacorum imminenti Romanos ceterasque nationes Traianus liberarat. Dacorum domitor victoria Dacici cognomine ornatus est. Duobus bellis nationem bellicosam penitus oppressit, quod superbo regi, Decebalo mortis causam fuisse comperimus. Praeter Dacos etiam incolas Mesopotamiae Assyriaeque in potestatem suam redegit. Quibus rebus perfectis sub principatu eius imperii Romani fines longissime latissimeque sunt prolata.

Traianus magnus quidem bello, nec minor pace fuit. Vias, pontes, aquaeductus in provinciis, Romae aedificia publica et pulcherrimas porticus aedificanda curavit. Victoria de Decebalo reportata senatus belli memoriam perpetuam reddidit columna ingenti in foro Traiano exstructa. Columnae Traianae belli Dacici victoriaeque Romanae variae scenae insculptae sunt. Quod monumentum his quoque temporibus gloriam Traiani nec non Romae veteris ad caelum laudibus effert.

Quaerat quispiam magnus Romanorum imperator, Traianus quo in Christianos animo fuerit. Cuius rei mentionem Plinius Minor posteritati tradidit. Cum enim Plinius, legatus Ponti et Bithyniae consulari potestate haesisset,⁸ nomen ipsum Christianum, an flagitia nomini cohaerentia puniretur, Traianus haec ei rescripsit: «Conquirendi non sunt; si deferantur⁹ et arguantur, puniendi sunt, ita tamen, ut qui negaverit se Christianum esse idque re¹⁰ ipsa¹⁰ manifestum fecerit, id est supplicando diis nostris, quamvis suspectus in praeteritum, veniam ex

¹ osztályrészüll jut ² hatalom ³ nem sikerül
⁴ utód ⁵ éghajlat ⁶ felnőtt ⁷ színlelt, erőltetett
⁸ bizonytalanankodik, ingadozik ⁹ vádlotként felad, bevádol ¹⁰ tényleg, cselekedettel.

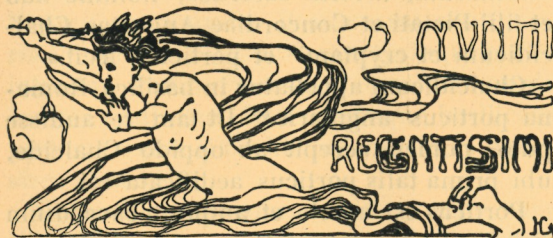
paenitentia¹¹ impetret. Sine auctore vero propositi libelli in nullo crimine locum¹² habere¹³ debent. Nam et pessimi exempli nec nostri saeculi est¹³.

Plinius indolem imperatoris, cuius sub principatu minime ulli delatores, sed leges timebantur, hisce verbis expressit: «Traianus summis atque infimis carus sic imperatorem commilitonemque miscuerat, ut studium omnium laboremque et tamquam exactor intenderet et tamquam particeps sociusque relevaret».

Traiano mortuo Romani novum imperatorem his verbis salutavere: «Esto felicior Augusto, melior Traiano!» Traiano sc. vivo cognomen Optimi a senatu inditum est. Quo nomine quid pulchrius posteritati relinquere potuit?

Sebastianus A. Módy.

¹¹ a megbánás folytán ¹² érvényesül ¹³ korunk szellemével össze nem egyeztethető.

Prope oppidum Stratonicen in paeninsula Chalcidice situm abhinc aliquot dies fontes repente exaruerunt.¹ Cuius cladis inexpectatae causa terrae motus est, qui nuper incolis terrorem incussit.

*

Bene meruit de genere humano Germain Gourdon, virgo Francogallica, quae vixdum duodeviginti annos nata machinam invenit, cuius ope homines efficacissime² posthac a molestis³ insectorum⁴ examinibus⁵ se defendere valebunt.

Dum enim pater puellae, investigator ille rerum naturalium doctissimus rationes et effectus⁶ radiorum coloris violacei⁷ qui dicuntur explorat, illa, experimentorum particeps sedula,⁸ his radiis papiliones,⁹ culices¹⁰ aliaque insectorum genera quam maxime irritari¹¹ intellexit. Germain Gourdon nunc machinam aequae simplicem ac idoneam, qua

insecta deleri possent, arte sollertissima construxit. Fistulam¹² vitream luce lucidissima complevit, ut culices vi radiorum comoti in fistulam involarent. Alterum vero fistulae os cum machina coniunxit, quae aërem una cum bestiolis in culeum,¹³ machinae adiunctum suxit.¹⁴ Hac ratione in oppido Saintes-Maries-de-la-Mer plurima insectorum milia brevi tempore necata sunt.

*

Ingentium bellorum cladem aequavit¹⁵ malum, quod nuperrime litora Iaponiae devastavit. Venti procellosi varia ac immensa incolis afferebant damna. Multa milia aedium, quae collapsae sunt, iter ventorum ostendunt. Etiam lapsu terrae, excitato¹⁶ procellis multi mortales perierunt.

¹ kiszárad, kiapad ² hathatósan ³ kellemetlen ⁴ rovar ⁵ raj ⁶ hatás ⁷ ibolya- ⁸ serény ⁹ lepke ¹⁰ szúnyog ¹¹ ingerel ¹² cső ¹³ tömlő ¹⁴ szív ¹⁵ felér ¹⁶ támaszt.

Oppidum sepultum. (4)

Scripsit: *Győző Morvay dr.*

In Latinum convertit: *Valentinus Fehér.*

6. Decius forum describit.

«Decius Pannonius M. Aurelio Pannonio patri salutem.

Quod, uti ex tuis litteris Romae ad me delatis cognovi, tu bona es valetudine, maxime gaudeo.

Res omnes, quas vidissem, accurate me descripturum esse pollicitus sum. Quamquam aliquot dies sunt, cum apud Diomedem deversor,¹ tamen hodie modo² cum Publio et Cornelio in oppidum me contuli.

Primum in forum ivimus. Quia ex anno octingentesimo quinto decimo, quo terrae motus³ factus est, locum natalem non vidisti, praeter pusilla⁴ etiam forum curae⁴ tibi esse⁵ arbitror, quod ex illo tempore reffectum est.⁶

Forum magnum dico, ubi tria ornata delubra, curia,⁷ porticus, basilica,⁸ tribunal,⁹ marmorea signa columnata,¹⁰ arcus, tabernae mensariorum,¹¹ putei sunt et unde Vusuvius

¹ van ² csak ³ földrengés ⁴ apróságok ⁵ érdekel ⁶ újra épül ⁷ városháza ⁸ tőzsde ⁹ bírói emelvény ¹⁰ oszlopos ¹¹ pénzváltó.

conspicitur. Ergo non de foro boario¹² scribam neque de aliis foris, quae nondum viderim.

Forma non est mutata: scis eam esse quadratam.

Nos apud aedem Iovis forum marmoreum ingressi sumus. Ingens in eo multitudo hominum commeabat. Viri consulares una cum familiaribus et clientibus ambulabant. Passim mercatores sermocinabantur.¹³ Circum signa cicarones¹⁴ alea ludebant.¹⁵

Supra duas utrimque porticus est tectum podium,¹⁶ ad quod gradus ferunt. Multi eo ascendunt et inde descendunt; alii forensem commeatum¹⁷ attuentur aut sermonem inter se conferunt, rident, benignius se tractant.¹⁸

Aedes Iovis non est tanta, quanta in Capitolio, sed similis Aquincensi. In cella signum Iovis et ara stant. Huc solis sacrificolis¹⁹ intrare licet, ceteri homines in pronaum²⁰ et prostylum²¹ conveniunt. Templum omne atque etiam opisthodomus²² porticu circumdatur. Huiusmodi templum appellatur Graecorum lingua peripterum, hoc est columnis circumdatum. Aedificium est in basi, quae gradibus ascenditur. Tectum contignatum,²³ in quo pulchrae imagines pictae sunt; latera quoque imaginibus ornata sunt. Sub aedificium est cella, ubi tabulae publicae²⁴ atque aerarium²⁵ custodiuntur.

A dextra Iovis arcus stat imaginibus sculptis, a sinistra est porta fornicata.²⁶ Ibi vidi templum imperatoris Augusti, quod duas portas duabus columnis disiunctas habet. In his columnis aquilae imperatoriae videntur. Portae spectant tectam²⁷ porticum, in qua media effigies duodecim deorum in basi duodecim angulorum²⁸ stant; quae a Graecis significibus facta esse dicuntur.

In postico porticus tria sunt cubicula continua²⁹. In medio stant signa imperatoris Augusti et Liviae Augustae et Drusi Caesaris. Maxime mihi placuit signum Augusti, cuius in manu est globus terrae.³⁰ In sinistro cubiculo stat ara, apud eam scamnum³¹ lapideum, in quo victimae³² mactantur.³³

In parietibus imagines mythologicae pictae sunt. Praeterea videri possunt alati³⁴ pueri serta nectentes, id est genii, qui asinum molam agitantem³⁵ coronant.

E templo in curiam intravimus. In senaculum³⁶ marmore stratum per amplam porticum introitur. Senaculum est locus quadratus imaginibus pulchre exornatus. In postico pariete est recessus³⁷ hemicyclius³⁸, in quo duumviri consulentes³⁹ sedent atque ut iudices civitatis, principes senatus, rerum urbanarum rectores ibi iudicium exercent.

E senaculo fores⁴⁰ in templum Mercurii vicinum ducunt. In loco summo stat ara marmorea, in cuius lateribus caelatum opus⁴¹ insculptum⁴² est, quo sacra Romana repraesentantur. Sacerdos veste velatus sacrificat, puer fert aquam sacram, sacricola⁴³ taurum tenet. Post sacerdotem tibicines⁴⁴ stant. In reliquis arae lateribus lituus⁴⁵ auguris, acerra,⁴⁶ mantele,⁴⁷ patena,⁴⁸ qua cruor⁴⁹ hostiae⁵⁰ excipitur,⁵¹ simpulum,⁵² guttus⁵³ videri possunt. Hae omnes res ad sacra in usu sunt.⁵⁴

Ex hoc templo in porticum Eumachiae venimus; haec in pariete scripta leguntur: «Eumachia, Cereris sacerdos, nomine suo et filii Pietati et Concordiae Augustae Chalcidicum et cryptam⁵⁵ et porticum fecit.»

Chalcidicum appellatur in basilica Romana porticus angularis.⁵⁶ Ut iam te audisse puto, nomen accepit ab oppido Chalcide, ubi prima talis porticus aedificata est.

Porticus est aperta et amplum cavaedium claudit. In eo statucae Concordiae et Eumachiae sunt.

Hic locus ad mercatum⁵⁷ usurpatur; aestate in aperta porticu, hieme in tecta crypta venditur. In editiore ante statuam Concordiae loco plerumque sedet arbiter nundinarum,⁵⁸ qui mercatores rixantes reconciliat.⁵⁹ Mercatores in mensis lapideis pretiosa texta, coria aliasque merces expo-

¹² marhapiac ¹³ beszélget ¹⁴ gyerek ¹⁵ kockáz
¹⁶ karzat ¹⁷ sürgés-forgás ¹⁸ mulatnak ¹⁹ áldozópap
²⁰ a templom előrése ²¹ oszlopcsarnok a templom
²² elején ²³ a templom hátulsó része ²⁴ gerendázott
²⁵ városi iratok ²⁶ pénztár ²⁷ boltozatos ²⁸ fedett
²⁹ szög ³⁰ egymás mellett ³¹ földgömb ³² pad ³³ áldo-
³⁴ zati állat ³⁵ feláldoz ³⁶ szárnyas ³⁷ hajt ³⁸ a tanács
³⁹ ülésterme ⁴⁰ mélyedés, fülke ⁴¹ félkörű ⁴² tanácskozik
⁴³ ajtó ⁴⁴ dombormű ⁴⁵ kifarag ⁴⁶ áldozatszolgá ⁴⁷ fuvo-
⁴⁸ lás ⁴⁹ görbe bot ⁵⁰ tömjéntartó ⁵¹ törülőkendő ⁵² tál
⁵³ vér ⁵⁴ áldozati állat ⁵⁵ felfog ⁵⁶ merítő kanál
⁵⁷ szűknyakú kancsó ⁵⁸ használják ⁵⁹ házak, templo-
⁶⁰ mok mellett ablakos fedett folyosó ⁶¹ szegletsarnok
⁶² vásárcsarnok ⁶³ vásári békebíró ⁶⁴ kibékít.

nunt.⁶⁰ In cavaedio venditores crustulorum⁶¹ et farciminum⁶² magna voce clamitantes commeant.

Adversus Eumachiae porticum a dextra Iovis est Lesche, aperta porticus, quo cives ad sermones conferendos conveniunt ibique res diurnas novasque exagitant,⁶³ modo per iocum, modo serio⁶⁴ sermocinantes. Ibi subrostrani⁶⁵ et mendici dormitant.

Subest carcer, cuius in pariete nulla fenestra videtur.

A Lesche in templum Veneris ornatum intravimus; in eo stat signum Veneris pulcherrimum et ara decora, in qua frumentum, libum,⁶⁶ tus⁶⁷ immolantur.⁶⁸ In porticu templi duodequingenta columnae Doricae stant. In parietibus pictae sunt imagines mythologicae. Mihi maxime placuit imago, qua Bacchus adolescens repraesentatur incumbens⁶⁹ in senem Silenum comitem, qui lyram auream pulsat.⁷⁰

Etiam in basilicam, quae est adversum Veneris, intravimus. Basilica est simul curia,⁷¹ iudicium,⁷² emporium.⁷³ Quinque portis introitur. Podium⁷⁴ cenaculatum⁷⁵ columnis Ionicis sustinetur. Extra intraque basilicam porticus sunt. Hic vidi pulcherrimas equestres statuas.

De aedificio quoque, quod est adversum Iovis, dicturus sum, praeter quod nihil aliud est in foro visu dignum. Tres in eo loco stant minora aedificia. Hoc est tribunal. Ante aedificium quadrigae statuaeque sunt, quae Sallustium, M. Lucretium, Decidamium Rufum, nostrum proavum⁷⁶ repraesentant. In hoc tribunali minores iudices sententiam ferunt.⁷⁷

In hoc foro occurrimus Diomedem, qui clientibus comitatus cum duumviris et senatoribus sermocinabatur. In gradibus templi Iovis duo pueri lascivi⁷⁸ luctabantur.⁷⁹ Nonnulli pueri pira⁸⁰ in altum iacta ore excipiebant. Ante templum Augusti cicarones⁸¹ nucibus ludebant: tribus nucibus humi positus quartam ita desuper iniiciebant, ut in ceteris restaret.⁸² In medio foro prope tabernas puer circulum⁸³ baculo agitabat. Ex carcere captivus a lictoribus ad tribunal ducebatur. In Lesche iocus aliquis clare⁸⁴ ridebatur. E porticu Eumachiae magni mercatorum

merces venditantium⁸⁵ clamores exaudiebantur. In tabernis mensarii numos aureos tinniebant.⁸⁶ Ante Veneris merces trutinibus⁸⁷ lapideis pendebantur et pondera mercatorum aestimabantur, falsane essent. De podiis familiares inter se salutabant.

Cum horum visorum satietate capti essemus,⁸⁸ me auctore⁸⁹ ad asinos in via praestolantes ivimus, ut domum redirem et haec ad te scriberem.

Diomedes avunculus et Livia amita⁹⁰ valent teque valere iubent. Id ego tibi consobrinique cupimus. Praegestimus videre⁹¹ mensem Augustum, quo te venturum esse promisisti. Vale.»

Datum anno post Romam conditam octingentesimo uno et trigesimo a. d. X. Kal. Apriles.

⁶⁰ kirak ⁶¹ sütemény ⁶² kolbász ⁶³ megtárgyal ⁶⁴ komolyan ⁶⁵ csavargó ⁶⁶ kalács ⁶⁷ tömjén ⁶⁸ áldoz ⁶⁹ támaszkodva ⁷⁰ penget ⁷¹ tanácsház ⁷² törvényház ⁷³ kereskedő hely ⁷⁴ karzat ⁷⁵ emeletes ⁷⁶ ősz ⁷⁷ ítéletet mond ⁷⁸ pajkos ⁷⁹ birkózik ⁸⁰ körte ⁸¹ gyerek ⁸² megáll ⁸³ karika ⁸⁴ hangosan ⁸⁵ kínál ⁸⁶ csenget ⁸⁷ mérleg ⁸⁸ betelik ⁸⁹ indítványomra ⁹⁰ nagynéni ⁹¹ alig várjuk.

Iocosa.

Parabola nostrae aetati congrua.

Vir nervosus¹ corpore ac robustus e citro² limone³ perfosso suis palmis³ totum omnino sucum guttae tenuis expressit. Ubi nihil iam amplius destillare⁴ posse putarat, hoc illis qui ut rerum novarum cupidi intuebantur, certamen proposuit: «Valentior manibus si quis exstat adeo, ut aliquantillum liquoris adhuc elicere possit: centum sestertios accipito.» ... Quod cum audisset homunculus tenuis macilentusque⁵ se facturum esse promisit... Vix crederes — artificium contra spem omnem successit mirifice... «Tu quidem vicisti» magnus ille; «at enim, quaeso, quam artem tu profiteris⁶ quod eiusmodi vales?» ... «Exactionem⁷ vectigalium⁷ respondit.

J. H. Salisb.

¹ izmos ² citrom ³ tenyér ⁴ csepeg ⁵ sovány ⁶ mi a foglalkozásod? ⁷ adóbehajtás.

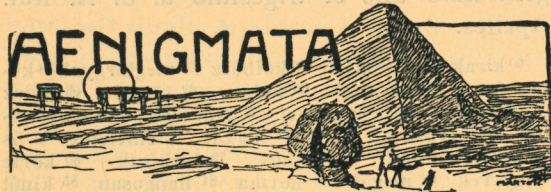
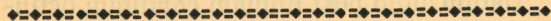
«Mansionem»⁸ inquit rusticus erronei,⁹ «tibi dem? Esto.¹⁰ Licebit tibi in horreo¹¹ dormire, si istam lignorum¹² struem¹² minutatim¹³ concideris». Erro ait: «Num tibi sufficet dimidia pars? Scito me insomnio¹⁴ laborare».

C. Ács.

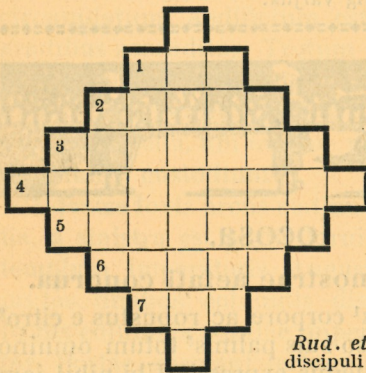
*

Falce¹⁵ messoria¹⁵ instructus colonus cum in agrum discederet, uxorem monuit: «Cibum¹⁶ vespertinum,¹⁶ velim, parcissimum¹⁷ nobis appares. Mihi quidem sat erit, si decem globos¹⁸ comparabis, modo sint maiusculi, quam quos proxime edi.

⁸ éjjeli szállás ⁹ esavargó ¹⁰ hát nem bánom ¹¹ csűr ¹² rakásfa ¹³ apróra felvág ¹⁴ álmatlanság ¹⁵ kasza ¹⁶ yacsora ¹⁷ igen takarékos ¹⁸ gombóc.

I.

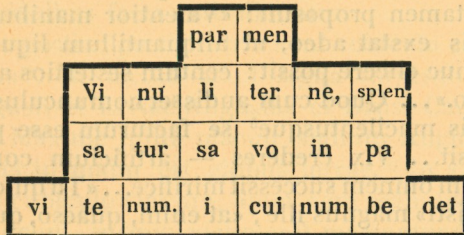

Seriebus directis recte completis libratae eadem vocabula reddent. 1. In cibo ponitur 2. telum, iaculum 3. fluvius Lucaniae 4. mons Romae 5. pallidus 6. officium, praemium 7. animal domesticum.

Rud. et Zoltanus Kancz discipuli gymn. Sabariensis.

II.

(Ad saltum equulei.)

III.

Divide centum in quattuor partes inaequales ita, ut secunda pars triplo maior sit, quam prima et altero tanto maior, quam tertia; si autem secundam ad tertiam addideris, efficietur quarta.

IV.

ae ber da de gum li Mors nas Pal pau pe pe pul que quo re res rum sat ta tur.

Ex his syllabis vocabula formentur, quae recte rep rta et disposita sententiam Horatii exhibebunt.

V.

Corporis extremi non magnum corpus adhaesi, Ingenitum¹ dicas: ita pondere nemo gravatur; Una tamen facies² plures habitura figuras.

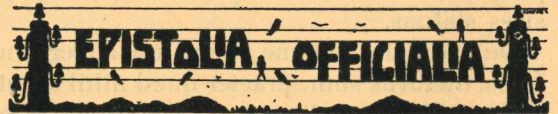
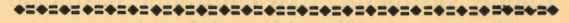
¹ id est: innatum, non arte insitum ² gemma faciem habet unam, sed in illa facie exstant multae figurae insculptae.

Solutiones aenigmatum numeri III.

I. Peneus, lupus, opus, Ops, nepos. Peloponnesus. II. Proverbium: Fici cadunt in os comedentis.

Aenigmata recte dissolverunt: Clara Behyna, Elisabeth Bogyi, Margarita Gesmay, Mathias Gombos, Helene Kaluza, Rudolphus Kancz, Gabriella Kuhár, Alfonsus Moticska, Marianna Renner, Maria Schuster, Zita Péterffy, Eva Roskoványi, Zoltanus Szerankó, Ludovicus Szép, Georgia Szilvássy, Andreas Tóth, Colomannus Tóth, Iulius Vattamány, Magdalena Zarka, Thomas Zetelaky. — Praemium Alfonso Moticska et Andreae Tóth sorte obvenit.

Clara Behyna: Solutiones aenigmatum numeri 2. tarde misisti, itaque nomen tuum foras dari non potuit. — Lud. Szép: 1. Si aenigmata miseris recte enarrata vel delineata, gaudebo. 2. Praemium st liber quidam de veteribus Romanis conscriptus. 3. E nominibus omnium, qui solutiones miserunt, unum extrahitur (ique praemium adiudicatur. — Jul. Vattamány: Rescribas velim, unde textum sum pseris. Quod de Scipione Nasica et Ennio scripsisti, iam prodiit in Iuventute. (Ann. XV., pag. 27.) Aenigmata tua prodibunt, sed vix tempus statuere possum, quia multa aenigmata editionem exspectant. — Lad. Zsiga, Lud. Csizmazia, Margarita Gesmay: Partem opusculorum edemus

Moderator ephemeridis EUGENIUS FRAY DR.

Budapest, I., Verpeléti-út 22.,

ad quem epistulae et manuscripta mittantur.

Administratio ibidem.

Sumptibus Societatis Magistrorum Intermedi-scholarium Catholicorum. — A Katholikus Középiskolai Tanáregyesület költségén.

(Praeses: STEPHANUS ACSAY DR., elnök.)